

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет

Економічні проблеми сталого розвитку
Economical Problems of Sustainable Development

Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції студентів та
молодих вчених імені професора Балацького О. Ф.
(Україна, Суми, 28 – 29 квітня 2020 р.)

Суми
Сумський державний університет
2020

ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

к.е.н., доц. Зайцев О. В.

студентка Ляшко О. В.

Сумський державний університет

Успішне функціонування вітчизняної економіки передбачає існування розвиненого та стабільного фондового ринку, який відіграє значну роль, оскільки це водночас один із ефективних механізмів регулювання руху та переливу фінансових ресурсів за рахунок використання фондових фінансових інструментів.

Визначення стримуючих факторів на шляху подальшого функціонування фондового ринку є насущним і дозволить на базі стримуючих факторів визначити пріоритетні напрями його розвитку. Пропонується звернути увагу на існуючі обмеження щодо розвитку фондового ринку в Україні, розподіливши їх на чотири основні групи: 1) стримуючі фактори, що пов'язані з недостатністю розвитку корпоративної реформи; 2) фактори, які є перешкодою стимулюванню інвестицій та розвитку інституційних інвесторів; 3) фактори, які стримують надійне та ефективне функціонування ринкової інфраструктури та фінансових посередників; 4) фактори, які перешкоджають забезпеченню функціонування єдиної державної політики [1].

Шляхами покращення ситуації щодо першої групи можуть стати: перевірка акціонерних товариств щодо відповідності їх заявленій організаційно-правовій формі власності. В акціонерних товариствах, що відповідають вимогам – впровадити інститут незалежного корпоративного секретаря. Звернути увагу на порядок визначення ринкової вартості, який сам по собі потребує перегляду та вдосконалення. Продовжити удосконалення процесу оприлюднення інформації акціонерними товариствами. Фактори другої групи можуть бути ліквідовані завдяки: удосконалення якості функціонування вітчизняних інституційних інвесторів; збільшення прав інвесторів щодо використання здійснюваних інвестицій; поліпшення механізму захисту прав інвесторів. Стримуючі фактори третьої групи можуть бути ліквідовані завдяки: покращенню вимог щодо перебування цінних паперів у лістингу; перегляду механізму розміщення цінних паперів на ринку; розкриття торговцями цінних паперів необхідної інформації для повного розуміння клієнтом можливих ризиків у відношенні послуги [2].

Фактори четвертої групи можуть бути усунені завдяки: оптимізації функцій Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, впровадження існуючих міжнародних стандартів, але зі зміною їх щодо властивостей нашої країни, та вже існуючих механізмів, поліпшення

національного та міжнародного співробітництва у сфері регулювання вітчизняного фондового ринку [3].

Що може призводити до зміни цін на акції, а тому і на розвиток фондового ринку? Ціни на акції щодня змінюються факторами ринку. Під цим, як правило, маємо на увазі, що ціни на акції змінюються через попит і пропозицію. Якщо більше агентів хочуть придбати акцію (попит), ніж продати її (пропозиція), то ціна рухається вгору. І навпаки, якби більше людей хотіли продати акції, ніж купувати, було б більша пропозиція, ніж попит, і ціна знизиться.

Зрозуміти попит та пропозицію легко. Але важко зрозуміти те, що змушує людей купувати певні акції і не купувати інші акції. Все зводиться до з'ясування того, які новини є позитивними для акціонерної компанії, а які – негативними. На цю проблему існує багато відповідей, і у кожного інвестора, якого ви запитуєте, є свої ексклюзивні ідеї та стратегії.

При цьому головний теоретичний принцип полягає в тому, що рух цін на акції вказує на те, що інвестори вважають, чого компанія варта. Не треба ототожнювати вартість компанії з ціною її акцій, що продаються на фондовому ринку. Цінність (ціна) компанії – це її ринкова капіталізація, яка є ціною акцій, помноженою на кількість випущених акцій. Наприклад, компанія, яка торгує 10 доларами за одну акцію і має випущені 100 000 акцій, має меншу цінність, ніж компанія, яка торгує акцією за 5 доларів, але має 500 000 акцій ($\$ 10 \times 100\,000$ акцій = 1 000 000 доларів, тоді як $\$ 5 \times 500\,000$ акцій = 2 500 000 доларів). Щоб ще більше не ускладнити розуміння, ціна акцій не лише відображає поточну вартість компанії, але вона також відображає й зростання, яке інвестори очікують у майбутньому.

Найважливішим фактором, який впливає на вартість компанії, є її прибуток. Прибуток – це чистий дохід, який приносить компанія, і жодна компанія не може вижити без нього. Це має сенс, коли ти думаєш про це. Якщо компанія не заробляє гроші, вона не може залишатися в бізнесі. У Сполучених Штатах державні компанії зобов'язані звітувати про свої прибутки чотири рази на рік (один раз за квартал). Аналітики на Уолл-стріт у цей час з підвищеною увагою ознайомляться з коливаннями прибутку. Причина цього – аналітики базують свою майбутню вартість компанії на прогнозі прибутків компанії. Якщо результати компанії зростають (кращі, ніж очікували), ціна підскочить. Якщо результати компанії розчаровують (гірші за очікувані), то ціна акцій компанії на фондовому ринку впаде.

Звичайно, не лише прибуток може змінити купівельні настрої до акцій (що, в свою чергу, змінює їх ціну). Це було б досить просто. Наприклад, під час бульбашки dot-com, наприклад, десятки інтернет-компаній піднялися на ринкову капіталізацію в мільярди доларів, не отримуючи навіть найменшого прибутку. Як ми всі знаємо, ці оцінки не підтвердилися, і більшість інтернет-

компаній побачили, що їх значення зменшилися до невеликої частки попередніх максимумів. Все-таки факт, що ціни дійсно змінилися, свідчить про існування інших факторів, крім поточного прибутку, які впливають на акції. Інвестори розробили буквально сотні таких змінних, коефіцієнтів та показників. Деякі з них, наприклад, коефіцієнт P/E, а інші надзвичайно складні та незрозумілі з такими іменами, як Осцилятор Чайкіна або Переміщення середньої конвергенціальної дивергенції (MACD).

Отже, чому змінюються ціни на акції? Найкраща відповідь полягає в тому, що ніхто насправді не знає точно. Одні вважають, що неможливо передбачити, як будуть змінюватися ціни на акції, а інші думають, що, склавши графіки та переглядаючи минулі зміни цін, можна визначити, коли купувати та продавати. Єдине, що ми точно знаємо, це те, що акції є мінливими і можуть змінюватися в ціні надзвичайно швидко.

Важливі речі, які слід зрозуміти з цього приводу, наступні. На найбільш фундаментальному рівні попиту та пропозиції на ринку визначають ціну акцій. Ціна, кратна за кількістю випущених акцій (ринкова капіталізація), – це вартість компанії. Порівнювати лише ціну акцій двох компаній безглуздо. Теоретично прибуток – це те, що впливає на оцінку інвесторами компанії, але є й інші показники, які інвестори використовують для прогнозування ціни акцій. Стає фактом, що настрої, погляди та сподівання інвесторів в кінцевому рахунку впливають на ціни акцій.

Існує багато теорій, які намагаються пояснити, як ціни на акції рухаються так, як вони роблять. На жаль, не існує жодної теорії, яка б могла пояснити все.

Висновки. Для успішного функціонування вітчизняної економіки повинен функціонувати розвинений і стійкий фондовий ринок. Визначивши основні стримуючі фактори та знайшовши напрями покращення ситуації щодо груп цих факторів, можемо відкрито сказати, що інтеграція національного фондового ринку до міжнародних ринків капіталів цілком реальна та конкурентоспроможна.

Список використаної літератури:

1. Програма розвитку фондового ринку України на 2015 – 2020 роки «Європейський вибір – нові можливості для прогресу та зростання» від 14.09.2014 р. // [Електронний ресурс]. – URI: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/NT1039.html.

2. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. [Електронний ресурс]. – URI: <http://www.nssmc.gov.ua>.

3. Вартісно-орієнтоване управління підприємствами на основі стейкхолдерського підходу: звіт про НДР (остаточний) / кер. О.О. Захаркін. – Суми : СумДУ, 2018. – 79 с. <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/73046>